

Commissie Eindtermen Accountantsopleiding

1 JANUARI 2020 - 31 DECEMBER 2020

Inhoudsopgave

1	Verantwoording	3
2	Verslag van werkzaamheden	4
2.1	Beleid en beheer	4
2.1.1	Algemeen	4
2.1.2	Gevolgen coronacrisis voor opleidingen en CEA.....	5
2.1.3	Stakeholdermanagement	6
2.1.4	Bedrijfsvoering	9
2.1.5	Samenstelling commissie en secretariaat	10
2.1.6	Financieel beheer.....	11
2.2	Vaststellen van de eindtermen	12
2.2.1	Inleiding	12
2.2.2	Aanpassing eindtermen op advies van de redactieraad	12
2.2.3	Beleidsonderzoek veranderende rol van de accountant	13
2.2.4	Kerncompetenties voor fraudedetectie.....	13
2.2.5	Start evaluatie eindtermen.....	14
2.3	Aanwijzen theoretische opleidingen en toezicht op de eindtermen	14
2.3.1	Toezichtstrategie	14
2.3.2	Aanwijzen en toezicht eindtermen AA-opleidingen.....	15
2.3.3	Aanwijzen en toezicht eindtermen RA-opleidingen.....	15
2.4	Toetsen van de eindtermen van de praktijkopleidingen	17
2.4.1	Inleiding	17
2.4.2	Toezicht 2019.....	17
2.4.3	Toezicht 2020.....	17
2.5	Integratie theoretische en praktijkopleidingen.....	19
2.6	Toezicht afgeven verklaringen van vakbekwaamheid	19
3	Vooruitblik en begroting 2021	21
4	Jaarrekening 2020	23
	Bijlage 1 Overzicht (neven)functies leden CEA per 31 december 2020.....	38
	Bijlage 2 Samenstelling subcommissies	39

1 Verantwoording

De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (hierna CEA) is een bij wet ingesteld zelfstandig bestuursorgaan (zbo) zonder rechtspersoonlijkheid te Amsterdam en brengt jaarlijks, conform artikel 18 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, voor 15 maart verslag uit aan de minister van Financiën en aan de beide kamers van de Staten-Generaal. Dit jaarverslag bevat de verantwoording van de taken en werkzaamheden van CEA en voorziet tevens in de financiële verantwoording over het boekjaar. Het jaarverslag is door de commissie vastgesteld op 24 februari 2021. De jaarrekening 2020 is voorzien van een controleverklaring door Share Impact Accountants B.V.

Een exemplaar van dit verslag wordt ook gezonden aan de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). Het jaarverslag wordt tevens gepubliceerd op de website van CEA.

2 Verslag van werkzaamheden

2.1 Beleid en beheer

2.1.1 Algemeen

De commissie heeft in 2020 zes keer vergaderd. Tijdens de reguliere vergaderingen heeft de commissie gesproken over de aanpassing van de eindtermen, de aanpak en de uitvoering van het toezicht op de eindtermen van de theoretische opleidingen en de praktijkopleidingen en de bevindingen daarvan. Ook is intensief gesproken over mogelijkheden om de integratie tussen het theorie- en praktijkdeel van de opleiding te vergroten. Een aantal theorieopleidingen heeft concrete initiatieven hiervoor ter beoordeling aan CEA voorgelegd.

Verder hebben commissie en bureau de risicoanalyse en het meerjarentoezichtplan (2020-2022) geactualiseerd. Doordat vanwege de COVID-19-pandemie (hierna corona) niet alle geplande activiteiten in 2020 konden plaatsvinden, zijn bepaalde onderwerpen in het meerjarenplan doorgeschoven naar volgende jaren. Bepaalde zaken zijn ook vervroegd. De verwachting is dat de maatregelen om de coronapandemie te bedwingen ook in 2021 nog grote gevolgen zullen hebben voor de opleidingen en CEA zelf. Inhoudelijke thema's, zoals fraude, IT en continuïteit blijven van groot belang voor de accountantsopleidingen. Het thema fraude is in 2019 en 2020 door CEA uitgebreid onderzocht en een onderzoek naar IT in de RA-opleidingen is in 2020 gestart en wordt in 2021 afgerond. Het thema continuïteit is ook opgenomen in het meerjarentoezichtplan. Het steeds concretere voornemen van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen om over te gaan naar een systeem van instellingsaccreditaties in plaats van opleidingsaccreditatie, heeft gevolgen voor CEA. Wanneer de initiële opleidingen niet meer individueel inhoudelijk worden beoordeeld en geaccrediteerd kan een leemte ontstaan in het toezicht. Een nieuw risico is de herstructurering van hbo-opleidingen in het economisch domein, die gevolgen kan hebben voor de zelfstandige positie van AA-opleidingen.

In een afzonderlijke bijeenkomst heeft de commissie zich gebogen over de uitdagingen voor het accountantsonderwijs van de toekomst. Zo heeft de redactieraad verschillende thema's gepresenteerd die meer aandacht vragen. Lector Fransen heeft wetenschappelijke inzichten gedeeld hoe in een beroepsopleiding competenties het beste kunnen worden geleerd en getoetst. Ten slotte hebben vertegenwoordigers van de Nederlandse Orde van Advocaten de vernieuwde beroepsopleiding tot advocaat toegelicht. Belangrijke punten die CEA uit deze bijeenkomst heeft gehaald zijn de extra aandacht die gewenst is voor het ontwikkelen van conceptuele vaardigheden en het belang van zowel summatief als formatief toetsen in het onderwijs. Daarnaast is de rol van de praktijkbegeleider in de praktijkopleiding zo belangrijk, dat zowel de formele als materiële invulling van die functie extra aandacht behoeft.

Voor 2020 heeft CEA een formeel communicatiebeleid vastgesteld en uitgevoerd. Dit beleid was gericht op het vergroten van de zichtbaarheid van de toezichtactiviteiten en -resultaten bij stakeholders. CEA heeft de kwaliteit van haar communicatie verbeterd door training van bureaumedewerkers in het schrijven van nieuwsberichten en een workshop voor het gebruik van LinkedIn. Verder is er meer gebruik gemaakt van beeld ter ondersteuning van de communicatie. Ook is een huisstijl ontwikkeld en zijn de communicatie-uitingen daardoor consistentier qua vormgeving. Voor bepaalde nieuwsberichten is externe expertise ingeschakeld voor de copywriting en de vormgeving. CEA heeft afgelopen jaar ook meer nieuwsberichten gepubliceerd met daarin de uitkomsten van haar werkzaamheden. Ook het gebruik van LinkedIn voor het delen van uitkomsten is toegenomen, waardoor het aantal volgers van CEA in het

onderwijs- en beroepenveld is verviervoudigd. Voor volgend jaar zet CEA in op continuering van haar beleid, met extra aandacht voor het duiden van de betekenis van haar publicaties voor opleidingen en docenten.

Vanwege de volle agenda's, in verband met de extra werkzaamheden die voortvloeiden uit corona, en het online vergaderen heeft de commissie de jaarlijkse evaluatie van haar eigen functioneren doorgeschoven naar volgend jaar. Ook de geplande sessie om de (toezicht)strategie van de commissie te herijken is om die reden doorgeschoven naar 2021. Omdat CEA in 2021 15 jaar bestaat is besloten hier komend jaar specifieke aandacht aan te geven. De commissie wil eind september 2021 een lustrumconferentie organiseren, waarbij met name naar de toekomstige inrichting en vormgeving van de accountantsopleiding zal worden gekeken.

In 2020 is, in goed overleg, het toezichtarrangement tussen het ministerie van Financiën en CEA vastgesteld, inclusief het controleprotocol voor de controle van de jaarrekening van CEA. De minister is verantwoordelijk voor het functioneren van het toezichtstelsel als geheel en houdt om die reden toezicht op het functioneren van CEA. Om deze verantwoordelijkheid te kunnen dragen moet de minister zich een oordeel kunnen vormen over de wijze waarop CEA haar taken vervult en of zij dit op effectieve en efficiënte wijze doet. Het overeengekomen toezichtarrangement beschrijft hoe de minister van Financiën toezicht houdt op CEA.

In het afgelopen jaar heeft de commissie geen bezwaarschriften tegen genomen besluiten ontvangen. Ook heeft CEA geen klachten in de zin van de AVG en de Algemene wet bestuursrecht ontvangen.

2.1.2 Gevolgen coronacrisis voor opleidingen en CEA

De werkzaamheden in 2020 zijn in belangrijke mate beïnvloed door de gevolgen van het coronavirus voor de samenleving. Vanwege de impact van dit virus op de accountantsopleidingen en meer in het algemeen op de bewegingsbeperkingen voor personen, konden niet alle geplande (toezicht)activiteiten in 2020 (fysiek) doorgaan. De omschakeling naar digitaal onderwijs vroeg van de opleidingen veel tijd en aandacht, waardoor het themaonderzoek IT bij de RA-opleidingen en het themadeel van de beleidsgesprekken met de AA-opleidingen, zijn doorgeschoven naar 2021. De voorbereidende werkzaamheden voor het IT-themaonderzoek zijn wel al in het najaar van 2020 gestart.

De coronacrisis heeft accountantsopleidingen in hun primaire proces geraakt. Van de ene op de andere dag konden onderwijsactiviteiten en tentamens niet meer fysiek op locatie plaatsvinden. Daarom heeft de commissie vanaf medio maart met alle aangewezen theoretische opleidingen en de praktijkopleiding intensief gesproken over de gevolgen van de overheidsmaatregelen voor het onderwijs en de tentamens. Eind maart 2020 concludeerde de commissie al dat alle opleidingen in zeer korte tijd vrijwel al hun onderwijsactiviteiten digitaal hadden vormgegeven. Ook mondelinge tentamens konden vrijwel zonder vertraging digitaal doorgaan. In het voorjaar is met de vertegenwoordigende organen in het onderwijs gezocht naar en intensief gesproken over de mogelijkheden en randvoorwaarden om de (landelijke) schriftelijke tentamens fysiek door te laten gaan of digitaal te laten plaatsvinden. In juni kon de commissie concluderen dat ook de (landelijke) schriftelijke tentamens op verantwoorde wijze, fysiek dan wel digitaal, konden worden afgenomen. Voor online tentaminering heeft de commissie richtlijnen opgesteld om de continuïteit en kwaliteit te verzekeren. Online surveillance, al dan niet via proctoring, en de toepassing van plagiaatsoftware, maakt daar onderdeel van uit, zodat het risico op fraude adequaat is gemitigeerd. De RA-opleidingen hebben de

(landelijke) schriftelijke tentamens overwegend online afgenomen. De AA-opleidingen hebben de (landelijke) schriftelijke tentamens grotendeels fysiek afgenomen met inachtneming van de gebruikelijke regels, waaronder surveillance en de geldende overheidsmaatregelen. Het geïntegreerde slotexamen van de praktijkopleiding kon, op basis van een tijdelijke regeling van de Raad voor de Praktijkopleidingen (RPO), digitaal doorgaan.

De commissie heeft grote waardering voor de inspanningen en inventiviteit waarmee opleidingen de continuïteit en kwaliteit van het accountantsonderwijs en de tentamens hebben geborgd. Management, ondersteunende diensten en docenten zijn in korte tijd omgeschakeld naar volledig digitaal onderwijs. Grote waardering is er ook voor de studenten en trainees die niet alleen moesten omschakelen naar digitaal studeren, maar ook naar digitaal werken. Navraag bij opleidingen leert dat er in 2020 geen grote problemen, noch structurele vertragingen zijn geweest. Studenten die op enige wijze individueel getroffen zijn door het coronavirus hebben wel gevolgen voor hun studie(voortgang) ondervonden. Daarvoor worden door opleidingen zo goed mogelijk maatwerkoplossingen getroffen. De in- en uitstroom en de slagingspercentages van de aangewezen theoretische opleidingen en praktijkopleidingen tonen geen bijzondere (negatieve) ontwikkeling.

Wat de gevolgen van de omschakeling naar digitaal onderwijs voor de lange(re) termijn zijn, is nu nog niet te zeggen. Het postinitiële accountantsonderwijs is parttime onderwijs en studenten en trainees zijn over het algemeen digitaal zeer vaardig. Uiteraard heeft digitaal onderwijs gevolgen voor de wijze waarop de interactie tussen docenten respectievelijk praktijkbegeleiders en studenten respectievelijk trainees plaatsvindt. Het digitaal onderwijs biedt overigens ook weer nieuwe mogelijkheden en kansen en opleidingen verwachten in de toekomst een (meer) hybride vorm van onderwijs te zullen verzorgen. CEA zal toezien op het behoud van de kwaliteit van het onderwijs.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden hebben commissie en bureau de overheidsmaatregelen nauwgezet gevolgd. Dat betekent dat vanaf medio maart vrijwel alle werkzaamheden online en (grotendeels) vanuit huis hebben plaatsgevonden. De enkele fysieke activiteit, zoals de bijeenkomst medio september en het incidenteel op kantoor werken door bureaumedewerkers, heeft plaatsgevonden met inachtneming van alle geldende overheidsmaatregelen.

2.1.3 Stakeholdermanagement

De commissie spreekt periodiek op bestuurlijk niveau met vertegenwoordigende organen van de onder toezicht gestelde opleidingen, het beroepenveld en andere stakeholders.

Met zowel het AC-Scholenoverleg (ACS) als de Vereniging van Aangewezen Accountancy-opleidingen (VAAC) heeft de commissie dit jaar drie keer op bestuurlijk niveau overleg gevoerd. Naast de gevolgen van corona voor het onderwijs en de tentamens waren belangrijke onderwerpen: de mogelijkheden voor bevordering van integratie van theorie- en praktijkopleidingen, de eerste ervaringen met het geïntegreerde slotexamen van de praktijkopleiding, de aanbevelingen die zien op het onderwijs van de Commissie Toekomst Accountancysector en de aangekondigde herordening van opleidingen in het economisch domein in het hbo. Een CEA-vertegenwoordiging was aanwezig bij de jaarlijkse inhoudelijke ACS-bijeenkomst, die dit keer in het teken stond van de toekomst van de beroepsopleiding tot accountant. Thema's die werden besproken waren: de relevantie en toegevoegde waarde van de MKB-accountant, de gevolgen van IT-ontwikkelingen voor de opleiding en het belang van ethiek en communicatie in de

opleiding. Ook werd aandacht besteed aan hoe studenten leren en hoe studenten geactiveerd kunnen worden om te leren.

Met de Permanente Werkgroep Accountancy (PWA), waarin alle RA-opleidingen zijn vertegenwoordigd, is frequent en intensief gesproken over de gevolgen van corona voor het onderwijs en de tentamens. Omdat er bij de universiteiten geen ruimte was om (landelijke) schriftelijke tentamens fysiek af te nemen, zijn afspraken gemaakt voor het online afnemen van tentamens (zie paragraaf 2.1.2). Verder is gesproken over de mogelijkheden voor het bevorderen van integratie van theorie- en praktijkopleidingen en de eerste ervaringen met het geïntegreerde slotexamen van de praktijkopleiding. De bevindingen van het vervolg van het themaonderzoek fraude onder trainees zijn gedeeld en de start en voorbereiding van het themaonderzoek IT is besproken. Ook de mogelijkheden voor het bevorderen van praktijkpromovendi zijn uitgebreid besproken. Dit laatste is belangrijk om te borgen dat ook in de toekomst voldoende hoogleraren met praktijkervaring aan de universitaire RA-opleidingen zijn verbonden. Dit is niet alleen van belang voor het borgen van de continuïteit van het academisch niveau van de RA-opleiding, maar ook voor de aantrekkelijkheid van de RA-opleiding. Ten slotte is ook gesproken over de aandacht voor niet-financiële informatie en bedrijfskundige aspecten in de accountantsopleiding. De (voorlopige) conclusie is dat de eindtermen hierin voorzien in de mate waarin dit voor startbekwame accountants gewenst is.

Op verzoek van de Young Boards van de zes grootste accountantskantoren heeft CEA gesproken over een door hen ontwikkeld voorstel voor een nieuwe opzet en inrichting van de praktijkopleiding Assurance. De Young Boards zijn positief over de in 2017 vernieuwde praktijkopleiding, in het bijzonder het referaat en, in de praktijkopleiding Accountancy-MKB, de mogelijkheid van begeleidingsdagen, die wat de Young Profs betreft voor iedereen een verplicht onderdeel van de praktijkopleiding zouden moeten zijn. De administratieve lastendruk van de praktijkopleiding vinden zij te hoog. Daarnaast pleiten zij voor nog meer aandacht voor IT in de opleiding. Het voorstel wordt door de RPO meegenomen in zijn evaluatie van de praktijkopleidingen, waarvan begin 2021 de uitkomsten bekend zullen worden. CEA prijst het initiatief dat jonge (aankomende) accountants actief meedenken over de invulling en inrichting van de accountantsopleiding.

Met de NBA-werkgroep Young Profs is gesproken over de gevolgen van corona voor studerende studenten. Studenten en trainees zijn positief over het online kunnen volgen van lessen en trainingen en het afleggen van tentamens. Men mist wel het sociale aspect van de studie en ervaart online werken en studeren als belastend, zeker omdat de overgang tussen werk, studie en privé diffuser is geworden. De aantrekkelijkheid van het beroep en de opleiding waren ook belangrijke gesprekstema's. Uitgebreid is gesproken over de mogelijkheden voor het bevorderen van de integratie tussen het theorie- en praktijkdeel van de opleiding. De NBA Young Profs hebben geparticipeerd in een breed samengestelde werkgroep die mogelijke quick wins voor integratie heeft geïdentificeerd, waarover zij enthousiast zijn.

De commissie heeft dit jaar ook gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers uit de beroepspraktijk, zoals de SRA, Novaa/Novak en OPAK. Via deze gesprekken blijft de commissie geïnformeerd over ontwikkelingen in de beroepspraktijk en inventariseert zij wensen voor de opleiding. Zo ziet OPAK graag dat buitenlandse accountants beter worden gefaciliteerd in het omzetten van hun buitenlandse beroepskwalificatie naar de RA-kwalificatie. De SRA merkte op dat de praktijkopleiding tot Accountancy-MKB als zwaar wordt ervaren. Voor kantoren en trainees in de MKB-praktijk is het plannen van assuranceopdrachten, al dan niet via simulaties, het volgen van begeleidingsdagen en de verplichte vaardigheidstrainingen intensief. Verder vroegen zij aandacht voor enkele

aandachtspunten bij de integratie van theorie- en praktijkopleiding, zoals duidelijkheid omtrent de eisen van de ICAIS-casus, borging van voldoende praktijkervaring bij praktijkbegeleiders die beroepsproducten beoordelen en helderheid over het toezicht op de eindtermen, die voor theorie- en praktijkopleidingen verschilt. Uit het overleg met vertegenwoordigers van Novak/Novaa kwamen geen relevante opmerkingen voor de accountantsopleidingen.

In november heeft CEA voor de tweede keer een (online) rondetafelbijeenkomst georganiseerd met circa 20 vertegenwoordigers uit de beroepspraktijk. De focus van deze editie lag op de brede adviesrol van de mkb-accountant. Doel van deze bijeenkomst was vooral te luisteren naar de ervaringen vanuit de beroepspraktijk en naar wetenschappelijke inzichten. Gesproken is over een aantal macro-economische ontwikkelingen die relevant zijn voor de mkb-ondernemer en diens accountant. Verder is aandacht besteed aan de competenties en vaardigheden die voor de brede adviesrol van de mkb-accountant van belang zijn en wanneer en hoe een student/trainee daar het beste in kan worden opgeleid. De uitkomsten van deze bijeenkomst gebruikt CEA bij haar visievorming, strategie, ontwikkeling van de eindtermen en het toezicht op de opleidingen en worden gedeeld met de relevante stakeholders.

In juni 2020 is op bestuurlijk niveau overleg gevoerd met de directie en het bestuur van de NBA. Ook hier is uitgebreid stil gestaan bij de gevolgen van de coronacrisis voor de accountantsopleidingen en de werkzaamheden van CEA. Zoals gebruikelijk is de brief met bevindingen van het toezicht op de eindtermen van de praktijkopleidingen besproken. Met de NBA hebben wij onze zorg gedeeld over de haalbaarheid van de planning-en-controlcyclus van de RPO voor 2020, gegeven de impact van de coronacrisis en de onderbezetting van het bureau van de RPO. Verder heeft CEA haar aanpak van het toezicht op het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid toegelicht, nu deze taak sinds 1 januari 2020 bij de NBA belegd is. Partijen hebben ook gesproken over de aanbevelingen van de CTA die zien op de opleiding en permanente educatie van accountants. Als de kwartiermakers hierover een advies zullen uitbrengen, bepalen NBA en CEA gezamenlijk hoe zij daar invulling aan zullen geven. Bestuur en directie hebben toegezegd om voor de bureaumedewerkers van CEA een aangepaste versie van de verplicht af te leggen ambtseed te hanteren. Mede door corona hebben de CEA-medewerkers eind 2020 de ambtseed nog niet afgelegd.

Met het ministerie van Financiën is afgelopen jaar twee keer op bestuurlijk niveau overleg gevoerd. Belangrijke onderwerpen waren: de verantwoording van de werkzaamheden en uitkomsten van het toezicht door de commissie, de begroting 2020 en 2021, de gevolgen van de coronacrisis voor de opleidingen en de werkzaamheden van CEA, het toezichtarrangement en natuurlijk de bevindingen uit het CTA-rapport. Daarnaast heeft er een tripartiet overleg plaatsgevonden tussen het ministerie, de NBA en CEA over de begroting 2021 van CEA. Ook zijn enkele bedrijfsvoerings-aangelegenheden besproken, zoals de implementatie van de nieuwe Archiefwet, de Europese aanbesteding van de dagelijkse archivering van de CEA-website en een eventuele volmacht van het ministerie voor de secretaris van CEA.

Het geplande jaarlijkse overleg met de AFM is op hun verzoek, vanwege de gevolgen van de coronamaatregelen voor de werkzaamheden, verplaatst naar januari 2021. CEA en AFM hebben in februari 2020 in Amsterdam gezamenlijk een bijeenkomst georganiseerd met instanties die in de EU-lidstaten verantwoordelijk zijn voor het vaststellen van de opleidingseisen voor accountants. Ruim 40 vertegenwoordigers uit 22 landen hebben geluisterd naar presentaties van Ierland, Griekenland en Nederland en gediscussieerd over de wenselijkheid van samenwerking en convergentie van opleidingseisen voor wettelijk auditors. Deze bijeenkomst voorzag in een duidelijke behoefte aan informatie-

uitwisseling en kennisdeling. Er zijn verschillende suggesties gedaan voor follow-up die zijn besproken in het overleg van Europese toezichthouders, die een rol hebben in het bevorderen van convergentie van opleidingseisen. Er wordt nog nagedacht op welke wijze hieraan het beste invulling kan worden gegeven.

Met de NVAO heeft CEA contact gehad over de samenstelling van een visitatiecommissie voor de beoordeling van een nieuwe masteropleiding Accountancy in het hbo-domein. Dit is een uitvloeisel van de afspraken tussen de NVAO en CEA, waarbij aanvullende criteria voor de samenstelling van visitatiepanels voor accountantsopleidingen zijn vastgesteld.

Ten slotte heeft CEA eind 2020 ook gesproken met een van de kwartiermakers die de aanbevelingen uit het rapport van de Commissie Toekomst Accountancysector (CTA) aanjagen en monitoren. Zij rapporteren hier elk half jaar over aan de minister van Financiën. Een van de aanbevelingen ziet op de aansluiting van de accountantsopleiding en permanente educatie bij een aantal specifieke thema's, te weten: fraude, continuïteit ICT en soft skills/cultuur. In het gesprek heeft CEA het huidige opleidingsmodel en de eindtermen voor de accountantsopleidingen toegelicht, zoals die in 2016 zijn ingevoerd. Ook heeft de commissie de uitkomsten van het toezicht op de eindtermen toegelicht. De kernboodschap was dat Nederland al over een kwalitatief goede accountantsopleiding beschikt. De uitdaging ligt wel in het studeerbaar en aantrekkelijk houden van die opleiding. De thema's uit het CTA-rapport zijn al goed geborgd in de huidige eindtermen en CEA signaleert dat opleidingen hier in de afgelopen jaren nadrukkelijk meer aandacht aan hebben gegeven. Gegeven het belang zal CEA de wijze waarop opleidingen deze thema's in hun onderwijs verzorgen, blijven volgen.

2.1.4 Bedrijfsvoering

De bureaumedewerkers van de commissie zijn in dienst van de NBA en gedetacheerd bij CEA en staan onder het gezag van de commissie. De NBA faciliteert de commissie en haar bureaumedewerkers wat betreft de huisvesting, ICT- en overige faciliteiten en de personeelszorg. Voor de facilitering van de commissie en het bureau is tussen de Staat der Nederlanden en de NBA een dienstverleningsovereenkomst gesloten. Voor het verwerken van persoonsgegevens door de NBA namens CEA is tussen de Staat, CEA en de NBA een verwerkerovereenkomst gesloten. CEA heeft een functionaris voor de gegevensbescherming aangesteld en uit zijn toezicht zijn geen bevindingen gekomen met betrekking tot de naleving van de wettelijke vereisten en interne procedures door CEA.

In januari 2020 heeft CEA een applicatie (toezichtmonitor) in gebruik genomen, waarmee bevindingen van het toezicht op de eindtermen van alle opleidingen beter gearchiveerd en ontsloten kunnen worden. De toezichtdata van alle opleidingen, sinds de laatste aanwijzing, zijn in de applicatie ingevoerd. Ook de data van het toezicht op de praktijkopleidingen van de afgelopen 4 jaren zijn in dit systeem ingevoerd. Bureau en commissie ervaren de nieuwe toezichtmonitor als een waardevol middel bij het opstellen van analyses voor gesprekken en het maken van rapportages voor besluitvorming.

De voor 2021 aangekondigde nieuwe Archiefwet, waardoor CEA in plaats van het ministerie van Financiën, zelfstandig verantwoordelijk wordt voor haar archiefbeheer is vanwege corona uitgesteld tot 1 juli 2022. De werkzaamheden om te voldoen aan de nieuwe Archiefwet worden in 2021 opgestart. Hiervoor zal specifieke expertise van de NBA, en indien nodig derden, ingeschakeld worden.

Vanwege de wettelijke eisen voor de toegankelijkheid van websites, heeft CEA een onderzoek naar de toegankelijkheid van haar website laten uitvoeren. Op basis hiervan is ook een toegankelijkheidsverklaring op de website van CEA gepubliceerd. De website

voldoet per eind 2020 gedeeltelijk aan de geldende eisen. Voor de geconstateerde afwijkingen is de oorzaak bekend en zijn maatregelen genomen om de afwijking te kunnen opheffen. CEA streeft ernaar haar website medio 2021 in redelijkheid te laten voldoen aan alle eisen.

Per 1 januari 2021 zou de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer in werking treden. Deze wet regelt dat een bestuursorgaan voor alle formele berichten aan CEA een digitaal kanaal aanwijst. CEA heeft zich hierop voorbereid door een besluit van algemene strekking te nemen dat ziet op het openstellen van het algemene e-mailadres van CEA voor alle formele berichten aan CEA. Dit is, gegeven het beperkte aantal formele berichten dat burgers en bedrijven met CEA uitwisselen, een pragmatische en kosten efficiënte methode. De inwerkingtreding van de wet is uitgesteld tot 2022.

2.1.5 Samenstelling commissie en secretariaat

De commissie bestaat uit zeven leden, die op persoonlijke titel zijn benoemd door de minister van Financiën. De commissie wordt ondersteund door een bureau. De medewerkers van het bureau hebben een belangrijk aandeel in de voorbereiding en de uitvoering van het beleid en de taken van de commissie, alsmede in de verantwoording daarover. Er zijn dit jaar geen wijzigingen in de samenstelling van zowel de commissie als de bureaumedewerkers. De commissie is de bureaumedewerkers bijzonder veel dank verschuldigd voor hun inzet en flexibiliteit om, onder lastige omstandigheden, de werkzaamheden van CEA te continueren.

De commissie heeft gesproken over de opvolging van de twee commissieleden waarvan de benoemingsperiode volgend jaar afloopt. Er is een profiel opgesteld voor de opvolging van Vergoossen, die niet meer herbenoembaar is.

De samenstelling van de commissie gedurende het verslagjaar was als volgt:

<u>Naam</u>	<u>Functie</u>	<u>Benoeming van</u>	<u>Tot</u>
drs. H.W. te Beest	voorzitter	1-5-2017	1-5-2022
mw. drs. E. van Caspel RA	lid/vicevoorzitter	1-1-2015	1-1-2025
M. van Giessen AA	lid	1-10-2017	1-10-2022
H.D. Rijkse AA	Lid	1-10-2016	1-10-2021
prof. dr. E.H.J. Vaassen RA	Lid	1-1-2015	1-1-2025
mw. E.M. van der Velden AA	Lid	1-9-2019	1-9-2024
prof. dr. R.G.A. Vergoossen RA	Lid	1-10-2011	1-10-2021

De commissie bespreekt tweemaal per jaar in hoeverre nevenfuncties van commissieleden de onafhankelijkheid van haar functioneren zouden kunnen beïnvloeden. Nieuwe nevenfuncties worden vooraf getoetst op verenigbaarheid met de wettelijke taken van CEA. Bijlage 1 geeft de (neven)functies van de commissieleden per 31 december 2020 weer.

De samenstelling en formatie van het secretariaat per einde verslagjaar was als volgt:

J.P.M.J. Leerenveld RA RE	secretaris
mevrouw dr. T.J. de Groot RA	senior beleidsadviseur
mevrouw drs. K. van Gimst	beleidsadviseur
mevrouw M.D. Alkema MSc	kwaliteitsadviseur onderwijs
mevrouw S. de Reuver	stafmedewerker

2.1.6 Financieel beheer

Het kostenniveau van CEA is ten opzichte van vorig jaar stabiel gebleven op € 702.108 (2019: € 702.696). Dit komt enerzijds doordat, vanwege corona, geplande activiteiten niet of alleen online konden doorgaan, waardoor de commissiekosten ca. € 19,000 lager zijn. Anderzijds heeft de commissie bepaalde uitbestede werkzaamheden die voor 2021 gepland waren, naar voren gehaald, waardoor de overige kosten ca. € 19.000 hoger liggen dan in 2019. De bureaunkosten zijn in 2020 vrijwel gelijk aan die van 2019.

De oorspronkelijke begroting ad € 864.000 is in april 2020 met € 39.000 naar beneden bijgesteld naar € 825.000, doordat de personeelskosten voor dat bedrag te hoog waren begroot. De kosten blijven € 123.000 beneden de herziene begroting (- 15%). De onderbesteding van de begroting wordt grotendeels verklaard doordat geplande activiteiten door corona niet, of alleen online, door konden gaan. Hierdoor zijn de commissiekosten € 52.000 lager dan begroot en de kosten voor uitbesteding € 18.000. Verder hoefde de commissie dit jaar geen juridisch advies in te winnen (- € 20.000) en bleven de overige advieskosten €9.000 beneden de begroting. Ook hoefden er geen kosten gemaakt te worden voor de digitale dienstverlening (- € 10.000). De bureaunkosten waren € 11.000 lager dan begroot door lagere kantoorkosten en overige bureaunkosten.

2.2 Vaststellen van de eindtermen

2.2.1 Inleiding

CEA stelt de eindtermen vast voor de accountantsopleidingen, zowel voor het theoretische deel als voor het praktijkdeel van de opleiding. Zij neemt daarbij de beroepsprofielen (voor AA en RA) in acht, zoals vastgesteld door de NBA. Daarnaast stelt CEA op grond van het Besluit accountantsopleiding 2013 tevens eindtermen vast die betrekking hebben op het examen Nederlands recht voor deskundigen met een buitenlandse accountantskwalificatie. CEA herzielt periodiek de eindtermen, zodat de vakbekwaamheidseisen van accountants blijven aansluiten op de (ontwikkelingen in de) beroepspraktijk, de verwachtingen van gebruikers van diensten van accountants en op de ontwikkelingen in het onderwijs.

2.2.2 Aanpassing eindtermen op advies van de redactieraad

Eind 2019 heeft de redactieraad zijn tweede advies voor aanpassing van de eindtermen aan CEA uitgebracht. Dit advies is door CEA integraal overgenomen, waarna in januari aangepaste eindtermen in de Staatscourant zijn gepubliceerd die per 1 september 2020 van kracht zijn geworden. De belangrijkste aanpassing zag op de toegenomen aandacht voor data-analyse en aanverwante technieken in de opleiding. Dit is een direct en logisch gevolg van het toenemende belang van deze IT-ontwikkelingen voor de controle van jaarrekeningen. Ook is in een aantal eindtermen het belang van en de aandacht voor fraude bij de controle van jaarrekeningen benadrukt. Ook dit is een direct gevolg van de actualiteit van dit thema in de beroepspraktijk.

De redactieraad heeft eind 2019 ook een aantal thema's benoemd die zij in de loop van 2020 nader heeft geanalyseerd, te weten: continuïteit en ethiek, gedrag en besluitvorming. Ook heeft zij relevante externe ontwikkelingen geïnventariseerd die van invloed kunnen zijn op de inrichting van de opleidingen. Op verzoek van CEA heeft de redactieraad de belangrijkste uitdagingen voor de toekomst van de accountantsopleiding gepresenteerd op een afzonderlijke bijeenkomst van CEA in september 2020, waarbij ook vertegenwoordigers van de RPO waren uitgenodigd.

De redactieraad ziet dat naast inhoudelijke kennis meer aandacht nodig is voor het ontwikkelen van toekomstbestendige vaardigheden en de beroepshouding. Naast IQ wordt EQ (soft skills) steeds belangrijker. Ook is er meer aandacht nodig voor het ontwikkelen van een 'growth mindset' en veerkracht van aankomend accountants. Ten slotte vraagt het borgen van de studeerbaarheid van de opleiding specifieke aandacht. De redactieraad heeft ook denkrichtingen voor mogelijke oplossingen gegeven. De genoemde thema's vormen een gezamenlijke agenda van CEA en de redactieraad, die op enig moment zal leiden tot een herziening van de eindtermen en mogelijk ook het opleidingsmodel dat daaraan ten grondslag ligt.

In december 2020 heeft de redactieraad zijn derde advies aan CEA gepresenteerd. Omdat de huidige eindtermen inhoudelijk voldoen en om opleidingen alle ruimte te geven om actuele ontwikkelingen in de curricula te verwerken, zijn geen inhoudelijke wijzigingen voorgesteld. CEA zal begin 2021 wel een aantal redactionele aanpassingen doorvoeren in twee eindtermen en in (de structuur van) het rapport.

2.2.3 Beleidsonderzoek veranderende rol van de accountant

In 2019 startte CEA een beleidsonderzoek naar de veranderende rol van de accountant. Dit onderzoek bestond uit de volgende thema's, over elk waarvan in een eerder rapport al is gerapporteerd: continuïteit, fraude, ethiek en gedrag, IT, verbreding van de assurancefunctie en het onderscheidend vermogen van de mkb-accountant. In mei 2020 heeft CEA een overall rapportage gepubliceerd.

De toenemende aandacht voor duurzaamheid en de ontwikkelingen in IT resulteren in nieuwe verdienmodellen. Daarom is het belangrijk dat de aankomend accountant tijdens de opleiding conceptueel leert denken vanuit de klantcontext en vanuit een breder, completer perspectief leert kijken naar signalen die duiden op naderende discontinuïteit. Ook moet aandacht gegeven worden aan het ontwikkelen van een 'datamindset'. Hierbij gaat het niet alleen om het onderkennen van de mogelijkheden die data bieden bij het uitvoeren van de controle maar ook om een kritische blik met betrekking tot de aard en integriteit van data, de privacyaspecten en de wijze waarop data ontsloten kunnen worden. Voor de mkb-accountant is het bovendien van belang om als 'trusted advisor' van de mkb-ondernemer de impact van digitalisering op de onderneming te kunnen beoordelen en hierover te kunnen adviseren.

Uit het onderzoek blijkt ook dat het bezitten en ontwikkelen van soft skills voor alle accountants belangrijk is. Dit betekent aandacht geven aan de (verdere) ontwikkeling van soft skills van studenten/trainees, zodat zij goed leren communiceren met klanten maar ook binnen de eigen organisatie. En om tegendruk te leren bieden in werksituaties waarin er tijd- en budgetdruk vanuit de klant is of druk vanuit het eigen team waarin de kersverse accountant werkt. Uit het onderzoek blijkt bovendien dat aan de mkb-accountant op het gebied van soft skills hoge eisen gesteld worden: mkb-ondernemers verwachten dat hun accountant gemakkelijk switcht tussen objectief/analytisch en creatief kunnen denken en daarbij ook het nodige inlevingsvermogen toont. Juist in tijden van onzekerheid.

Hoe sneller de ontwikkelingen in de buitenwereld gaan, des te lastiger het is om daar als opleiding of CEA direct op in te spelen. Er is een aanhoudende vraag naar 'meer' in de opleiding met het risico dat de opleiding tot startbekwame accountant te zwaar wordt om nog studeerbaar te zijn. Daarom blijft het belangrijk om studenten te helpen met het ontwikkelen van een voldoende groot conceptueel vermogen en om helder te maken waar hun eigen expertise stopt en waar ze de hulp van andere experts moeten inschakelen.

2.2.4 Kerncompetenties voor fraudedetectie

CEA heeft, in samenwerking met de NBA-werkgroep fraude, bij een aantal accountantskantoren een onderzoek uitgevoerd naar de benodigde kerncompetenties voor fraudedetectie. Hiervoor zijn interviews gehouden met interne opleiders van de betreffende accountantskantoren. Dit onderzoek leverde vijf kerncompetenties op die van belang zijn voor het kunnen detecteren van (mogelijke) fraude. Dat zijn: een professioneel-kritische instelling, inzicht in de eigen feilbaarheid, communicatieve vaardigheden, conceptueel denken (analytisch vermogen en verbanden kunnen leggen) en fraudesignalen kunnen herkennen. Al deze competenties zijn ook afgedekt in de eindtermen voor de accountantsopleidingen. Maar, dat is niet voldoende. Het is van groot belang dat accountants deze kerncompetenties gedurende hun carrière blijven ontwikkelen en versterken. In de opleiding wordt slechts de basis gelegd.

De geïnterviewde interne opleiders benadrukten - naast de permanente aandacht voor de bovengenoemde competenties - het belang van een teamklimaat waarin samenwerking,

reflectie en leren van elkaar (en experts) centraal staat. Ook werd nadrukkelijk aandacht gevraagd voor het verder ontwikkelen van data-analysetechnieken voor fraudedetectie ten behoeve van de controle. De betrokkenheid van de klant - ketenoptimalisatie - werd ook belangrijk gevonden. Het thema fraude vraagt om een gezamenlijke aanpak binnen de beroepsgroep. Daarom zijn in het onderzoeksrapport, in samenwerking met de secretaris van de NBA-werkgroep fraude, een aantal beroepsgroep brede acties gedefinieerd en is het rapport ingebracht in de NBA-werkgroep fraude. De uitkomsten zijn ook besproken met de PWA.

2.2.5 Start evaluatie eindtermen

De commissie heeft een extern adviesbureau (AEF) gevraagd een plan te maken voor de evaluatie van de effectiviteit van de huidige eindtermen. De voorbereiding van het onderzoek naar de effectiviteit van de eindtermen stond gepland voor 2021. Vanwege een verschuiving in de werkzaamheden van de commissie zijn de voorbereidingen van dit onderzoek een jaar vervroegd.

De commissie wil nagaan in hoeverre de doelstellingen van de huidige eindtermen, die per 1 januari 2016 zijn ingevoerd, zijn gerealiseerd. AEF heeft de doelstellingen van de eindtermen geïnventariseerd en hiervoor een evaluatiekader met indicatoren ontwikkeld. Vervolgens is een onderzoeksplan opgesteld waarin de doelgroepen, de selectie van respondenten en onderzoeksmethoden zijn uitgewerkt. Begin 2021 worden de onderzoeksmethoden, zoals enquêtes, interviews en groepssessies, concreet uitgewerkt.

De evaluatie van de effectiviteit van de eindtermen vormt het startschot voor een periodieke monitoring. Zo wil de commissie de ontwikkeling van opleidingen en studenten/trainees periodiek volgen.

2.3 Aanwijzen theoretische opleidingen en toezicht op de eindtermen

2.3.1 Toezichtstrategie

De toezichtstrategie van CEA gaat uit van gefundeerd vertrouwen, waarbij opleidingen in beginsel voor onbepaalde duur zijn aangewezen. Het toezichtregime van de commissie is risicogestuurd, waarbij de intensiteit van het toezicht verschilt al naar gelang de toezichtcategorie (normaal, actief, verscherpt) waarin een opleiding is ingedeeld. Naast risicogestuurd toezicht op de naleving van de eindtermen door opleidingen, onderzoekt en monitort CEA ontwikkelingen die relevant zijn voor het uitoefenen van haar toezicht. Bevindingen van het hiervoor aangehaalde beleidsonderzoek worden hierin meegenomen, evenals ontwikkelingen in de beroepspraktijk. Zo zijn de opleidingsthema's waarvoor de CTA aandacht vraagt onderdeel van het meerjarentoezichtplan van de commissie.

De eindtermen die CEA vaststelt zien op het volledige theorie- en praktijkdeel van de accountantsopleiding. Dat omvat, naast de aangewezen postinitiële AA- en RA-opleidingen, ook de initiële bachelor- en masteropleidingen in het hbo en wo. De initiële accountantsopleidingen worden overeenkomstig de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek elke zes jaar geaccrediteerd door de NVAO. Daarom monitort CEA jaarlijks de ontwikkelingen in het hoger onderwijs die relevant zijn voor de (accreditatie van de) initiële accountantsopleidingen. De mogelijke invoering van een instellingsaccreditatie volgt CEA op de voet. Ook de ontwikkeling van flexibilisering van het onderwijs, de herordening van economische opleidingen in het hbo en de ontwikkelingen in de bekostiging van het hoger onderwijs hebben de aandacht van CEA.

Jaarlijks vraagt CEA bij alle aangewezen opleidingen informatie op om te beoordelen of er belangrijke ontwikkelingen zijn bij de opleidingen die relevant zijn voor haar toezicht. Alle aangewezen opleidingen hebben deze basisset van informatie aangeleverd, waarbij dit jaar specifieke aandacht uitging naar de (mogelijke) gevolgen van corona op de kwaliteit en continuïteit van het onderwijs en de tentamens. De cijfers tonen geen specifieke risico's voor het toezicht op individuele opleidingen. Vorig jaar signaleerde CEA reeds het risico dat er in de toekomst mogelijk minder accountants afstuderen, terwijl de vraag naar accountants onverminderd hoog blijft. Dat risico blijft aanwezig. Opvallend is wel dat in het hbo een verschuiving in marktaandeel plaatsvindt van de opleiding Finance & Control (voorheen Bedrijfseconomie) naar Accountancy.

2.3.2 Aanwijzen en toezicht eindtermen AA-opleidingen

In totaal elf AA-opleidingen beschikken over een aanwijzing van CEA, waarvan tien voor de oriëntatie Accountancy-MKB en één voor de oriëntatie Assurance. Er zijn dit jaar geen wijzigingen in het aantal aangewezen opleidingen geweest, dus ook geen nieuwe aanvragen voor een aanwijzing. De geplande beleidsgesprekken met de opleidingen Accountancy-MKB, waarbij ook aandacht aan een specifiek thema (Strategie, Leiderschap en Organisatie in relatie tot de rol van de MKB-accountant als 'trusted advisor') zou worden gegeven, zijn vanwege corona doorgeschoven naar 2021.

Wel heeft de commissie in plaats van de geplande beleidsgesprekken met alle AA-opleidingen voortgangsgesprekken gevoerd. Naast de gevolgen van de coronapandemie voor de opleidingen is gesproken over relevante andere ontwikkelingen bij de opleidingen en zijn vragen en aandachtspunten vanuit het toezicht door CEA besproken. De commissie heeft vastgesteld dat de naleving van opleidingsspecifieke voorwaarden, voor die opleidingen waar dat van toepassing was, correct heeft plaatsgevonden. Dit heeft bij één opleiding geleid tot het bijstellen van de risicocategorie van 'actief toezicht' naar 'normaal toezicht'. Ultimo 2020 zijn alle AA-opleidingen met oriëntatie Accountancy-MKB ingedeeld in de risicocategorie 'normaal toezicht'.

Eind 2020 heeft de AA-opleiding met de oriëntatie Assurance nog de status van 'verscherpt toezicht'. Dat komt omdat dit een nieuwe opleiding is en alle nieuwe opleidingen automatisch worden ingedeeld in die risicocategorie. Na maximaal drie jaar beoordeelt de commissie hoe de opleiding functioneert en of de aanwijzing gehandhaafd kan worden, en zo ja, of de indeling naar risicocategorie bijgesteld kan worden. De betreffende opleiding heeft inmiddels ook een belangrijke wijziging van de opleiding aangekondigd, die ook gevolgen heeft voor de verleende aanwijzing. De commissie verwacht dat de opleiding in het voorjaar van 2021 een verzoek tot aanpassing van de aanwijzing zal indienen.

De aangewezen AA-opleidingen hebben dit jaar geen incidenten bij CEA gemeld. Twee opleidingen hebben een wijziging aan de commissie voorgelegd, waarbij er sprake is van integratie van elementen van de praktijkopleidingen. CEA heeft hierover afstemming gehad met de RPO en geconcludeerd dat deze wijzigingen geen gevolgen hebben voor de aanwijzing van betreffende theorie-opleidingen. De commissie signaleert een duidelijke behoefte en toename van integratie tussen theorie- en praktijkopleidingen. In paragraaf 2.5 van dit jaarverslag wordt daar meer aandacht aan besteed.

2.3.3 Aanwijzen en toezicht eindtermen RA-opleidingen

In totaal acht RA-opleidingen beschikken over een aanwijzing van CEA, allemaal voor de oriëntatie Assurance. Net als bij de AA-opleidingen zijn er dit jaar geen wijzigingen in het aantal aangewezen opleidingen geweest, dus ook geen nieuwe aanvragen voor een aanwijzing. Wel is de aanwijzing van één opleiding gewijzigd in verband met een

substantiële wijziging van het onderwijsprogramma. Voor dit jaar waren voortgangsgesprekken met alle RA-opleidingen gepland en die hebben in de eerste helft van het jaar plaatsgevonden. Vanzelfsprekend was corona het belangrijkste gespreksonderwerp. Verder is gesproken over bij de opleidingen relevante ontwikkelingen. Uit de gesprekken zijn geen bijzondere risico's naar voren gekomen. Ultimo 2020 zijn alle RA-opleidingen ingedeeld in de risicocategorie 'normaal toezicht'.

Voor de RA-opleiding, zoals die op Curaçao wordt verzorgd, doet zich mogelijk een probleem voor. De NVAO heeft namelijk de accreditatie van de academische masteropleiding Accountancy van de University of Curaçao, die rechtstreeks toelating geeft tot de aangewezen RA-opleiding, per 6 juli 2020 beëindigd. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als onvoldoende. Per genoemde datum reeds ingeschreven studenten hebben nog tot 5 juli 2022 de tijd om hun studie af te ronden. Na die datum zijn studenten niet zonder meer toelaatbaar tot de RA-opleiding op Curaçao, vanwege het missen van een erkende mastertitel. Dit laatste is een vereiste volgens zowel de Verordening op het beroepsprofiel van de accountant van de NBA als de eindtermen. Het management van de Nederlandse RA-opleiding die de opleiding op Curaçao verzorgt, onderzoekt de mogelijke alternatieven om de RA-opleiding op Curaçao voort te kunnen zetten.

In 2019 is bij alle RA-opleidingen een themaonderzoek naar fraude uitgevoerd. Vervolgens is ultimo 2019 een enquête uitgevoerd onder trainees van de praktijkopleiding waarvan de resultaten in 2020 zijn gepubliceerd en besproken met de RA-opleidingen. Uit het onderzoek bleek dat de theoretische opleiding de basis aan de studenten meegeeft, maar dat de wisselwerking tussen theorie en praktijk(opleiding) en het gebruik van data-analyse geoptimaliseerd kunnen worden.

De enquête gaf aanleiding tot een verdiepingsslag met betrekking tot het onderwerp 'beoordeling van de informele beheersingsmechanismen (soft controls)'. Uit interviews met een aantal trainees bleek dat het identificeren van en reflecteren op soft controls hen goed af gaat, maar dat ze moeite hebben met het omzetten van deze observaties naar concrete controlewerkzaamheden en de verantwoording in het controledossier. Dat is begrijpelijk: ook voor ervaren accountants is dit niet eenvoudig. Belangrijk is in ieder geval dat het onderwerp soft controls tastbaar wordt gemaakt in de opleiding, bijvoorbeeld door het gebruik van praktijkvoorbeelden te relateren aan de onderliggende theorie. Ook zien de geïnterviewde trainees graag dat opleidingen het belang van soft controls meer zouden benadrukken in het gehele curriculum; dus niet alleen bij het meest voor de hand liggende vak Internal Control en Accounting Information Systems, maar ook bij andere vakken.

Het geplande themaonderzoek naar de naleving van de IT-eindtermen in de RA-opleidingen, dat in het voorjaar van 2020 is gestart met een uitvraag van informatie bij alle opleidingen, is vanwege corona tijdelijk stilgelegd. In het najaar heeft de externe visitatiecommissie, die door CEA is ingesteld, het onderzoek weer opgestart. De visitatiegesprekken staan gepland voor het eerste kwartaal van 2021 en de visitatiecommissie verwacht haar eindrapport voor de zomer van 2021 aan CEA aan te leveren.

CEA heeft in 2020 geen incidentmeldingen ontvangen. Een uit 2019 openstaande incidentmelding is begin 2020 afgehandeld. Dit betrof een geval van mogelijke voorkennis bij het landelijk tentamen financial auditing van juni 2019. Uit het uitgebreide onderzoek van de verantwoordelijke redactiecommissie is niet gebleken of en hoe er eventueel informatie over het tentamen is gelekt. Voorts gaf het onderzoek naar de behaalde tentamenresultaten geen directe aanleiding om aan te nemen dat een

eventueel lek deze resultaten heeft beïnvloed. De procedure met betrekking tot het opstellen en verspreiden van het landelijk tentamen financial auditing is kritisch geëvalueerd en kleine verbeteringen zijn doorgevoerd om de betrouwbaarheid en geheimhouding te waarborgen. CEA heeft geconcludeerd dat de redactiecommissie alles heeft gedaan om het mogelijk lek te identificeren.

Een actueel overzicht van alle aangewezen [AA](#)- en [RA](#)-opleidingen is te vinden op [de website](#).

2.4 Toetsen van de eindtermen van de praktijkopleidingen

2.4.1 Inleiding

CEA toetst jaarlijks of de praktijkopleidingen (tot AA en RA) voldoen aan de eindtermen. Hierbij baseert CEA zich in beginsel op het stelsel van kwaliteitsbeheersing dat de RPO heeft ingericht om te borgen dat alle trainees aan de eindtermen voldoen. De toezichtcyclus van CEA sluit aan op de planning-en-controlcyclus (hierna P&C-cyclus) van de RPO. Door het tijdsverloop van deze cycli bevat dit jaarverslag de definitieve uitkomsten van het toezicht over 2019 en de voorlopige bevindingen over 2020.

2.4.2 Toezicht 2019

In het jaarverslag 2019 zijn de voorlopige uitkomsten van het toezicht op de eindtermen van de praktijkopleidingen over 2019 opgenomen. In maart 2020 heeft CEA haar definitieve bevindingen met de RPO besproken en vastgesteld. De conclusie luidt dat de eindtermen van de praktijkopleidingen tot AA en RA in 2019 adequaat zijn geborgd. Voorts heeft de RPO het nieuwe geïntegreerde slotexamen ontwikkeld dat per 1 januari 2020 is geïmplementeerd. Verder is in samenspraak met de stagebureaus en andere betrokkenen gewerkt aan het optimaliseren van de praktijkopleidingen wat betreft het opleidings- en toetsmodel en de gewenste managementinformatie. De RPO is ook in gesprek gegaan met verschillende stakeholders om te onderzoeken hoe de studeerbaarheid van de praktijkopleidingen en de integratie met de theoretische opleiding kan worden bevorderd.

Ondanks het positieve oordeel constateerde CEA wel een risico met betrekking tot de kwaliteitsborging van de praktijkopleidingen en dientengevolge de borging van de eindtermen. Want net als in 2018 heeft de RPO haar activiteitenplanning voor 2019 niet volledig kunnen realiseren. Mede door een beperkte beleidsmatige capaciteit en de focus op de implementatie van het geïntegreerde slotexamen heeft de RPO niet alle (geplande) activiteiten en maatregelen met betrekking tot de kwaliteitsborging uitgevoerd. Hoewel de borging van de eindtermen in 2019 niet direct in gevaar is geweest, leidt een situatie waarbij niet alle kwaliteitsmaatregelen worden uitgevoerd wel tot een verhoogd risico dienaangaande. Om die reden heeft CEA de RPO aanbevolen haar planning-en-controlcyclus voor 2020 scherp te bezien op prioriteiten en haalbaarheid. Met het oog hierop is de RPO ook verzocht om in zijn verantwoording CEA duidelijk te informeren over de prioritering, risico's en afwegingen die de RPO in haar kwaliteitsborging en planning maakt.

2.4.3 Toezicht 2020

Voor het toezicht over 2020 heeft CEA tweemaal met de RPO op bestuursniveau overleg gevoerd. Naast het bespreken van het concept werkplan van CEA en (de aanpassingen in) de P&C-cyclus 2020 van de RPO, zijn relevante ontwikkelingen besproken, zoals de gevolgen van corona voor de praktijkopleidingen. Verder heeft CEA viermaal op bureauniveau overleg gevoerd, met name om de voortgang van de activiteiten van de

P&C-cyclus van de RPO te monitoren. Waar nodig heeft er op bureauniveau ook ad hoc afstemming plaatsgevonden, zoals over de tijdelijke regeling voor het digitaal afnemen van het geïntegreerd slotexamen. CEA heeft vastgesteld dat deze regeling aan de beleidsrichtlijn toetsing voldoet en dat met alle relevante risico's rekening is gehouden.

De coronacrisis heeft ook de praktijkopleidingen in haar primaire proces geraakt. In het eerste half jaar van 2020 heeft de RPO veel tijd en aandacht besteed aan het omschakelen naar online begeleiding, coaching en beoordeling van trainees. De overgang naar digitale activiteiten, waaronder begeleidingsdagen en referaten is snel en goed opgepakt. Uit waarnemingen van de examencommissie, evaluaties van examinatoren en enquêtes onder examenkandidaten blijken de digitale slotexamens goed te zijn verlopen. Vanuit de stagebureaus en trainees zijn geen negatieve signalen of klachten ontvangen met betrekking tot de voortgang of kwaliteit van de praktijkopleidingen. Volgens de RPO moeten de risico's en het langetermijneffect van de coronamaatregelen op de in- en uitstroom, begeleiding en coaching van trainees nog blijken. De RPO verwacht hier via zijn managementinformatie scherper zicht op te krijgen.

De RPO had dit jaar naast een onderbezetting op beleidsmatig niveau ook te kampen met langdurige uitval van zijn operationele capaciteit. Hierdoor zijn de geplande visitaties van stagebureaus en bijbehorende dossieronderzoeken stil komen te liggen. Sinds 2018 had de RPO al vertraging opgelopen in de uitvoering van de visitaties van stagebureaus. Dit zijn essentiële activiteiten in de kwaliteitsbewaking van de praktijkopleidingen door de RPO. Bovendien vormen de verslagen van visitaties en dossieronderzoeken belangrijke informatie voor CEA om te kunnen bepalen of het kwaliteitssysteem toereikend heeft gewerkt en de eindtermen in de praktijkopleidingen zodoende adequaat zijn geborgd. CEA heeft de RPO in november 2020 gewezen op dit risico en erop aangedrongen om alsnog invulling te geven aan de geplande visitaties. De RPO heeft toegezegd om voor het einde van 2020 de geplande visitaties alsnog uit te voeren. CEA verwacht bij de afronding van het toezicht over 2020 begin 2021 te kunnen beschikken over de uitkomsten van de visitaties en dossieronderzoeken.

Door corona heeft de RPO vertraging opgelopen in een aantal activiteiten, zoals de benoeming van extra examinatoren voor het geïntegreerd slotexamen en de optimalisering en ontsluiting van de managementinformatie voor stagebureaus en de RPO. Medio 2020 heeft de RPO zijn P&C-cyclus voor 2020 herzien, rekening houdend met de beschikbare capaciteit van het ondersteunende bureau en de impact van corona op de werkzaamheden. In de tweede helft van 2020 heeft de RPO zijn activiteiten weer kunnen oppakken om de stuurinformatie verder te optimaliseren en examinatoren te benoemen en te trainen voor het geïntegreerd slotexamen. In het najaar van 2020 heeft de RPO een werkgroep ingesteld om het huidige opleidings- en toetsmodel van de praktijkopleidingen te evalueren. De rollen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van alle actoren in de praktijkopleiding worden hiervoor in beeld gebracht, om zo de effectiviteit van alle onderdelen van de praktijkopleiding te evalueren. De RPO neemt hierbij ook input van trainees en theoretische opleidingen mee om de studeerbaarheid en integratieve vorming te bevorderen en waar mogelijk onnodige administratieve lasten te verlichten. De RPO verwacht in het eerste kwartaal van 2021 de uitkomsten hiervan met CEA te kunnen delen.

Een aanzienlijk deel van trainees (ca. 32%) volgt nog de praktijkopleidingen oude stijl (op basis van de eindtermen 2011). De RPO heeft trainees en stagebureaus actief geïnformeerd over het aflopen van de overgangsregeling per 1 september 2021 en de gevolgen wanneer deze deadline niet gehaald wordt. In de tweede helft van 2020 is onder betreffende trainees een enquête gehouden om een beter beeld te krijgen van hun huidige status, ambitie en planning. Op basis van de uitkomsten en vragen die bij

trainees leven, gaat de RPO met de stagebureaus kijken hoe en waar de doorstroom van deze trainees (nog) gefaciliteerd kan worden.

CEA heeft signalen dat de uitvoering van begeleidingsdagen door een stagebureau niet zou voldoen aan de geldende eisen, bij de RPO aangekaart. Die heeft onderzoek gedaan en maatregelen genomen zodat de begeleidingsdagen voortaan wel aan de eisen zouden voldoen.

Begin 2021 ontvangt CEA de definitieve verantwoording van de RPO over 2020. Dit betreft onder andere het jaarverslag, uitkomsten van de visitaties van stagebureaus en examens en de definitieve cijfers op het gebied van in- en uitstroom. In maart 2021 bespreekt CEA haar bevindingen van het toezicht over 2020 met de RPO. De eind 2020 beschikbare informatie geeft geen aanleiding om te veronderstellen dat de kwaliteitsborging en daarmee de borging van de eindtermen in de praktijkopleidingen in het geding zijn. Enkele incidenten die de RPO heeft gemeld zijn adequaat opgevolgd.

2.5 Integratie theoretische en praktijkopleidingen

Het bevorderen van de integratie tussen het theorie- en praktijkdeel van de accountantsopleiding staat de laatste jaren sterk in de belangstelling. Sinds de implementatie van de eindtermen in 2016 zijn hiervoor al verschillende initiatieven ontwikkeld. Sinds 2018 organiseert CEA periodiek een overleg met de vertegenwoordigers van alle opleidingen om gezamenlijk de voortgang van de integratie te bespreken en waar mogelijk te versterken. Begin 2020 is een werkgroep ingesteld om quick wins te definiëren. De werkgroep bestond uit vertegenwoordigers van ACS, VAAC, PWA, RPO en de NBA Young Profs. CEA heeft de werkgroep gefaciliteerd.

In het najaar van 2020 zijn verschillende quick wins gepresenteerd en besproken door de vertegenwoordigers van het gezamenlijk overleg. Naast deze quick wins heeft de werkgroep ook enkele overwegingen en adviezen gegeven met het oog op de vormgeving van de accountantsopleiding op de langere termijn. Ten tijde van de presentatie van de quick wins is de RPO begonnen met een evaluatie van de huidige opzet van de praktijkopleidingen. De uitkomsten van de werkgroep quick wins worden hierin meegenomen. De RPO verwacht zijn evaluatie in het eerste kwartaal van 2021 af te ronden. In samenhang met de uitkomsten van de evaluatie wordt bepaald welke quick wins geïmplementeerd worden.

Door betrokkenen is ook de wens uitgesproken om meer fundamenteel na te denken over de gewenste inrichting van het theorie- en het praktijkdeel van de accountantsopleiding. Afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie van de praktijkopleiding en de keuzes die worden gemaakt met betrekking tot de geformuleerde quick wins, zal een project starten om hier invulling aan te geven.

2.6 Toezicht afgeven verklaringen van vakbekwaamheid

Door een wetwijziging is CEA per 1 januari 2020 niet meer verantwoordelijk voor het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid aan in het buitenland gekwalificeerde accountants. Die taak ligt vanaf genoemde datum bij de NBA. CEA heeft nu als taak om te toetsen of bij de beoordeling van de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's en in de wettelijk verplichte examens de Nederlandse eindtermen in voldoende mate zijn geborgd. Daarvoor heeft CEA in een brief aan de NBA de uitgangspunten van haar toezicht en de aanpak van en rapportering over de toezichtactiviteiten toegelicht.

Hoewel het toezicht over 2020 gepland was in de periode januari-februari 2021, is dit op verzoek van de NBA uitgesteld tot later in 2021. Het gevolg hiervan is wel dat CEA in dit

jaarverslag niet haar bevindingen over het toezicht op het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid door de NBA over 2020 kan rapporteren. In de afweging om akkoord te gaan met uitstel heeft CEA naast de impact van de coronapandemie op de werkzaamheden van de NBA ook meegewogen dat 2020 het eerste jaar was dat de NBA verantwoordelijk was voor het behandelen van aanvragen voor een verklaring van vakbekwaamheid. De bevindingen van het toezicht over 2020 zullen, tezamen met de bevindingen over 2021, verantwoord worden in het jaarverslag 2021.

3 Vooruitblik en begroting 2021

Het risicogestuurd toezicht van CEA op de aangewezen accountantsopleidingen omvat de gebruikelijke toezichtactiviteiten. Uitgangspunt is en blijft overigens dat de opleidingen CEA proactief informeren over belangrijke veranderingen en ontwikkelingen die impact kunnen hebben op de borging van de eindtermen. Verder moeten opleidingen incidenten direct bij CEA melden.

In 2021 voert CEA met alle AA-opleidingen een beleidsgesprek, waarbij naast algemene ontwikkelingen ook wordt ingezoomd op een specifiek inhoudelijk thema. Dat thema is Strategie, Leiderschap en Organisatie in relatie tot de rol van de mkb-accountant als 'trusted advisor'. CEA verwacht ook een aanvraag voor wijziging van de aanwijzing van de AA-opleiding met oriëntatie Assurance te behandelen. Met de RA-opleidingen voert de commissie in 2021 weer voortgangsgesprekken. In de eerste helft van 2021 loopt nog het eind 2020 opnieuw opgestarte themaonderzoek naar IT in de RA-opleidingen door een externe visitatiecommissie. In het najaar leveren alle opleidingen weer hun jaarlijkse basisset van informatie aan.

De uitkomsten van de gesprekken, de uitgevoerde onderzoeken, de basisset van informatie en eventuele meldingen van incidenten vormen input voor de herijking van de risicoanalyse in het najaar van 2021 en actualisering van het meerjarentoezichtplan respectievelijk de vaststelling van het jaarplan 2022. Daarin worden ook de uitkomsten van de gesprekken met stakeholders en monitoring van ontwikkelingen in de beroepspraktijk en het hoger onderwijs meegenomen. Eind 2021 stelt CEA ook de begroting voor het jaar 2023 op.

Zoals gebruikelijk rondt CEA begin 2021 het toezicht op de eindtermen van de praktijkopleidingen van het afgelopen jaar af. Dan start ook weer het reguliere toezicht op de eindtermen van de praktijkopleiding 2021. Ook het toezicht op het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid in 2020 door de NBA rondt CEA in 2021 af.

De redactieraad zal in het najaar opnieuw een advies over de actualisering van de eindtermen uitbrengen. Dan start ook de voorbereiding van de uitvoering van de evaluatie van de huidige eindtermen, die door een extern bureau zal worden uitgevoerd. De doelstellingen en het onderzoeksplan voor de evaluatie zijn dit jaar reeds geformuleerd.

Vanwege het 15-jarig bestaan van CEA organiseert de commissie in het najaar een lustrumconferentie. Naast een terugblik op 15 jaar toezicht op de accountantsopleidingen, wil CEA een aantal thema's uitlichten om de deelnemers aan de conferentie aan te zetten tot nadenken over veranderingen in de accountantsopleiding. In aanloop naar de lustrumconferentie publiceert CEA ook bijdragen van een divers gezelschap van personen, die hun visie geven op de toekomstige inrichting en vormgeving van de accountantsopleiding. Ook verschijnt begin 2021 een dubbelinterview met de huidige en vorige voorzitter van de commissie die gezamenlijke terugblikken op 15 jaar CEA.

Begroting 2021

De begroting 2021 van de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding is vastgesteld in de vergadering van 9 december 2019. De minister van Financiën heeft op 30 maart 2020 ingestemd met de begroting 2021. De begroting 2022 wordt pas na vaststelling van dit jaarverslag opgesteld en ter instemming aan de minister van Financiën voorgelegd.

	Begroting 2021
Baten	
<i>Doorbelasting aan NBA</i>	<i>825.000</i>
Totaal baten	825.000
Lasten	
<i>Doorbelaste personeelskosten</i>	<i>438.046</i>
<i>Doorbelaste kantoorkosten</i>	<i>120.325</i>
<i>Overige (doorbelaste) bureaunkosten</i>	<i>35.629</i>
<i>Bureaunkosten</i>	<i>594.000</i>
<i>Commissiekosten</i>	
Vacatiegelden commissieleden	87.500
Reis- en verblijfkosten	12.000
Training en ontwikkeling	7.000
<i>Totaal commissiekosten</i>	<i>106.500</i>
<i>Overige lasten</i>	
<i>Uitbesteding werkzaamheden</i>	<i>60.000</i>
<i>Vergoeding subcommissies</i>	<i>7.500</i>
<i>Vergaderkosten</i>	<i>7.000</i>
<i>Advieskosten</i>	<i>30.000</i>
<i>Overige kosten</i>	<i>20.000</i>
<i>Totaal overige lasten</i>	<i>124.500</i>
Totaal lasten	825.000
Saldo baten minus lasten	0

Amsterdam, 24 februari 2021

drs. H.W. te Beest
Voorzitter

mevrouw drs. E. van Caspel RA
Vicevoorzitter

M. van Giessen AA
Lid

H.D. Rijkse AA
Lid

prof. dr. E.H.J. Vaassen RA
Lid

mevrouw E.M. van der Velden AA
Lid

prof. dr. R.G.A. Vergoossen RA
Lid

4 Jaarrekening 2020

Balans

	2020	2019		2020	2019
	€	€		€	€
Activa			Passiva		
Vorderingen	6.000	-	1 Voorzieningen	35.406	28.423
Bank	421.215	427.522	2 Kortlopende schulden	391.809	399.099
	<hr/>	<hr/>		<hr/>	<hr/>
	427.215	427.522		427.215	427.522
	<hr/>	<hr/>		<hr/>	<hr/>

Staat van baten en lasten

	1-1-2020 t/m 31-12-2020 €	Herziene begroting 2020 €	1-1-2019 t/m 31-12-2019 €
Baten			
Bijdrage beroepsorganisatie	702.108	825.000	702.696 5
Totaal baten	<u>702.108</u>	<u>825.000</u>	<u>702.696</u>
Lasten			
Bureaunkosten	568.443	579.000	569.854 6
Commissiekosten	59.917	112.000	78.463 7
Overige lasten	73.748	134.000	54.379 8
Totaal lasten	<u>702.108</u>	<u>825.000</u>	<u>702.696</u>
Saldo van baten en lasten	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

TOELICHTING

Algemeen

De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding is een bij wet ingesteld zelfstandig bestuursorgaan zonder rechtspersoonlijkheid. De taken van de commissie zijn geregeld in de Wet op het accountantsberoep en omvatten:

- het vaststellen van de eindtermen voor de accountantsopleidingen in Nederland;
- het aanwijzen van de opleidingen die het theoretisch deel van de accountantsopleiding geheel of gedeeltelijk verzorgen, voor zover deze opleidingen niet zijn geaccrediteerd overeenkomstig de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;
- het toetsen van de praktijkopleiding aan de mate waarin wordt voldaan aan de eindtermen;
- het toezien of bij de beoordeling van de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's door de NBA en in de voor de verklaring van vakbekwaamheid wettelijk verplichte examens van de NBA de Nederlandse eindtermen in voldoende mate zijn geborgd.

Het boekjaar 2020 loopt van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2020. Als vergelijkende cijfers zijn de gegevens van het boekjaar 2019 opgenomen.

De minister van Financiën heeft, overeenkomstig artikel 53, lid 2 van de Wab, op 15 april 2019 ingestemd met de begroting 2020 van CEA. Op 20 april 2020 heeft CEA de minister van Financiën, ex artikel 30 van de Kaderwet zbo's, geïnformeerd over aanmerkelijk lagere personeelskosten over 2020 en hem een herziene begroting toegezonden. In de oorspronkelijke begroting was rekening gehouden met een bedrag van € 463.000 aan doorbelaste personeelskosten van de NBA. Op basis van een forecast van de personeelskosten 2020 van de NBA in april 2020, bleek dat de begrote personeelskosten € 39.000 lager zouden uitvallen. Derhalve heeft CEA de post bureaunkosten in de begroting voor 2020 herzien en zijn de totale begrote lasten aangepast van € 864.000 naar € 825.000, zijnde het verschil in begrote personeelskosten en de verwachte personeelskosten op basis van de forecast van de NBA. In de toelichting per post van de staat van baten en lasten worden de cijfers over 2020 zowel geanalyseerd ten opzichte van de herziene begrote bedragen als de werkelijke bedragen van 2019.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs.

Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. De in de jaarrekening verantwoorde bureaunkosten betreffen voornamelijk de door de NBA doorbelaste kosten voor:

- de medewerkers van het secretariaat (bruto salarissen, sociale lasten, pensioenlasten, reiskosten) verhoogd met een opslag voor HRM en kosten van opleidingen;
- huur, werkplekkosten en kosten salarisadministratie per medewerker;

- andere diensten zoals catering, porti, mobiele telefoon, parkeerkosten, beheer website en licenties voor gebruik van een document management systeem en een elektronische vergadertool.

Sinds 2018 wordt een voorziening voor vakantiedagen opgenomen. Hoewel CEA zelf geen medewerkers in dienst heeft, worden de werkelijke personeelskosten aan CEA doorbelast. Bij vertrek van een medewerker worden de uitbetaalde en niet opgenomen vakantiedagen door de NBA doorbelast aan CEA in de maand van uitbetaling van de vakantiedagen aan de betreffende medewerker. Hierdoor ontstaan lasten die niet gerelateerd zijn aan het activiteitsniveau in het betreffende boekjaar. Door het opnemen van een voorziening voor nog niet opgenomen vakantiedagen geven de bureaunkosten een beter inzicht in het werkelijke activiteitsniveau van CEA.

Balans op 31 december

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
ACTIVA		
<u>(1) Vorderingen</u>		
Vooruitbetaalde bedragen	6.000	-
	<hr/>	<hr/>
Totaal vorderingen per 31 december	6.000	-
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
<p>Betreft de per 31 december 2020 vooruitbetaalde vergoeding aan de voorzitter van de externe visitatiecommissie voor de visitatiewerkzaamheden die in 2021 plaatsvinden.</p>		
<u>(2) Bank</u>		
Betaalrekening	206.215	2.522
Spaarrekening	215.000	425.000
	<hr/>	<hr/>
Totaal banksaldi per 31 december	421.215	427.522
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
<p>De commissie beschikt regelmatig over overtollige liquide middelen, zijnde het verschil tussen de ontvangen voorschotten van de beroepsorganisatie in de bijdrage van de lasten van CEA en de betaalde lasten. De overtollige liquide middelen worden tijdelijk op een zakelijke spaarrekening gezet. Het saldo per 31 december 2020 betreft enerzijds het verschil tussen de van de NBA ontvangen voorschotten en de lasten over 2020 gecorrigeerd voor de mutatie in de voorziening voor vakantiedagen. Per 31 december 2020 is, net als in 2019, de voorschotbijdrage voor het eerste kwartaal van het volgende jaar van de NBA vooruitontvangen.</p>		
PASSIVA		
<u>(3) Voorzieningen</u>		
Voorziening vakantiedagen	35.406	28.423
	<hr/>	<hr/>
Totaal voorzieningen per 31 december	35.406	28.423
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Op verzoek van de NBA is in 2018 een voorziening voor nog niet genoten vakantiedagen van de bureaumedewerkers gevormd. Bij uitdiensttreding van een medewerker rekent de NBA de aan de medewerker uitbetaalde vakantiedagen, door aan CEA. Om een zo getrouw mogelijk beeld te geven van de personeelslasten is het door de NBA opgegeven bedrag aan niet genoten vakantiedagen per ultimo boekjaar als voorziening opgenomen. Zo worden geleverde prestaties van de medewerkers en de daaraan gerelateerde kosten met elkaar gematcht. De voorziening wordt jaarlijks gemuteerd met het verschil tussen het bedrag aan niet opgenomen vakantiedagen van het lopende boekjaar met het voorgaande boekjaar. Per ultimo boekjaar heeft een dotatie aan de voorziening plaatsgevonden van 7k.

	31-12-2020 €	31-12-2019 €
Mutatieoverzicht voorziening vakantiedagen		
Stand per 1 januari	28.423	29.889
Toevoeging aan de voorziening	6.983	-
Onttrekking aan de voorziening	-	1.466
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	35.406	28.423
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
(4) Kortlopende schulden		
Verschuldigd aan beroepsorganisatie over het boekjaar	169.815	178.545
Vooruitontvangen bijdrage beroepsorganisatie	206.250	216.000
Nog te betalen bedragen	8.903	-
Nog te ontvangen facturen	6.841	4.554
	<hr/>	<hr/>
Totaal per 31 december	391.809	399.099
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Verschuldigd aan beroepsorganisatie over het boekjaar		
Het verloop van de post was als volgt:		
Saldo verschuldigd op 1 januari	178.545	201.781
Betaling	(178.545)	(201.781)
Bijdrage in de lasten van het boekjaar	(702.108)	(702.696)
Ontvangen voorschotbijdragen	825.000	820.000
Eindafrekening bureaunkosten	(11.669)	2.074
Nog te betalen bureaunkosten	58.592	59.167
	<hr/>	<hr/>
Saldo op 31 december	169.815	178.545
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

CEA brengt elk kwartaal, bij wijze van voorschot, de begrote lasten van de CEA in rekening aan de beroepsorganisatie. Eind 2020 is, net als eind 2019, de bijdrage voor het eerste kwartaal van het volgende jaar reeds van de NBA vooruitontvangen.

De afrekening van de lasten van CEA met de NBA vindt plaats op basis van de werkelijke lasten volgens de vastgestelde jaarrekening. Per 31 december 2020 is € 122.892 (2019 € 117.304) te veel in rekening gebracht aan de beroepsorganisatie. Daarnaast zijn per 31 december 2020 nog diverse bureaunkosten van in totaal € 58.592 aan de NBA verschuldigd, waaronder de personeelskosten over december 2020. De eindafrekening bureaunkosten van de NBA over 2020 viel lager uit dan de bij voorschot doorberekende personeels- en bureaunkosten, waardoor een vordering is ontstaan. Over 2019 was CEA nog een klein bedrag verschuldigd.

Staat van baten en lasten over 2020

	1-1-2020 t/m 31-12-2020 €	Herziene begroting 2020 €	1-1-2019 t/m 31-12-2019 €
--	------------------------------------	------------------------------------	------------------------------------

BATEN

(5) Bijdrage beroepsorganisatie

Wettelijk is bepaald dat de lasten van de commissie worden gedragen door de Nederlandse beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

Totaal bijdrage beroepsorganisatie	702.108	825.000	702.696
------------------------------------	---------	---------	---------

De bijdrage van de beroepsorganisatie is gelijk aan de totale lasten van de commissie over het boekjaar. De bijdrage is vrijwel gelijk aan die van 2019 en blijft zo'n 123k beneden de (herziene) begroting. De verklaring hiervoor is te vinden bij de toelichting op de ontwikkeling van de verschillende kostenposten hieronder.

LASTEN

(6) Bureaukosten

Doorbelaste personeelskosten	430.703	424.000	429.434
Doorbelaste kantoorkosten	107.655	120.000	111.069
Overige (doorbelaste) bureaukosten	30.085	35.000	29.351
Totaal bureaukosten CEA	568.443	579.000	569.854

De bureaukosten bevatten de door de NBA doorberekende werkelijke personeelskosten van de secretaris, drie beleidsmedewerkers en een stafmedewerker, inclusief een opslag voor HRM-diensten. De kosten zijn ca. 11k lager dan begroot en vrijwel gelijk aan vorig jaar. De onderschrijding van de begroting wordt veroorzaakt door lagere kantoorkosten en overige bureaukosten. De personeelskosten liggen bijna 7k boven begroting, wat volledig verklaard wordt door de dotatie aan de voorziening voor vakantiedagen over 2020. De bezetting van het secretariaat van CEA was in 2020 zoals begroot.

De doorbelaste kantoorkosten zijn de kosten voor huur en werkplekken van de bureaumedewerkers, zoals die door de NBA zijn doorbelast. Deze zijn berekend als een vast bedrag per medewerker. De kosten zijn ruim 12k lager dan begroot doordat de eindafrekening van de NBA lager uitviel. De kosten zijn licht lager dan vorig jaar.

De overige bureaukosten betreft de kosten voor het gebruik van een document management systeem en vergadertool, hosting website, catering, parkeren, porti, mobiele telefonie en opleidingen van medewerkers. De kosten worden deels door de NBA aan CEA doorberekend en deels direct door CEA ingekocht. De kosten liggen op het niveau van 2019 en zijn ca. 5k lager dan begroot.

	1-1-2020 t/m 31-12-2020 €	Herziene begroting 2020 €	1-1-2019 t/m 31-12-2019 €
--	------------------------------------	------------------------------------	------------------------------------

(7) Commissiekosten

Vacatiegelden commissieleden	59.948	97.000	63.654
Reis- en verblijfkosten	969	8.000	8.484
Training en ontwikkeling	-	7.000	6.325
Totaal	59.917	112.000	78.463

Betreft vacatiegeldvergoedingen en reis- en onkostenvergoedingen van de commissieleden voor de vergaderingen en andere activiteiten van de CEA, alsmede kosten van deskundigheidsbevordering. De kosten blijven 52k achter bij de (herziene) begroting en liggen 18k lager dan vorig jaar. De onderschrijding ten opzichte van de begroting komt doordat niet alle geplande activiteiten (fysiek) konden doorgaan als gevolg van de coronapandemie. Vrijwel alle activiteiten vanaf medio maart 2020 hebben online plaatsgevonden, waardoor er ook vrijwel geen reis- en verblijfkosten zijn gemaakt. De uitgevoerde activiteiten in 2020 zijn hieronder samengevat.

	Werkelijk 2020		Begroting 2020		Werkelijk 2019	
	Vrz	Leden	Vrz	Leden	Vrz	Leden
Commissievergaderingen	11	66	15	90	8,5	56,75
Stakeholdermanagement	16,25	12,5	22	32	11,5	19,0
Bureaumanagement	6	-	8	-	6,5	
Vaststellen/onderhoud eindtermen ¹	-	-	-	-	-	-
Doorlopend toezicht eindtermen theoretische opleidingen	11	12,5	27	54	15,0	29,0
Doorlopend toezicht eindtermen praktijkopleiding	2,5	3,5	2	8	1,5	1,5
Toezicht op resp. afgeven verklaringen van vakbekwaamheid ²	-	-	-	-	-	-
Overige activiteiten	9	8,5	4	4	10	18
Totaal aantal dagdelen	55,75	103	78	188	53	124,25

De vacatiegelden zijn lager dan begroot doordat de commissie minder activiteiten heeft uitgevoerd dan begroot. De geplande beleidsgesprekken met AA-opleidingen konden niet doorgaan vanwege de coronapandemie. In plaats hiervan zijn voortgangsgesprekken gevoerd. De meeste vergaderingen en alle gesprekken met opleidingen en stakeholders waren online en korter en de vergoeding van die activiteiten is hierop aangepast. De tijdsbesteding aan overige activiteiten is hoger dan gepland. Dit betreft voornamelijk activiteiten die voorzien waren voor 2021, maar naar voren zijn gehaald vanwege het wegvallen van bepaalde activiteiten in 2020. Vanwege corona lag het activiteitsniveau van de commissie in 2020 ook lager dan in 2019. Dit, tezamen met de aangepaste vergoeding, zorgde voor lagere commissiekosten.

¹ Vond plaats tijdens reguliere commissievergaderingen.

² Vond plaats tijdens reguliere commissievergaderingen.

	1-1-2020 t/m 31-12-2020 €	Herziene begroting 2020 €	1-1-2019 t/m 31-12-2019 €
<u>(8) Overige lasten</u>			
Uitbesteding werkzaamheden	41.697	60.000	16.045
Advieskosten	1.106	30.000	10.592
Vergoeding subcommissies	9.555	6.500	9.629
Vergaderkosten	2.944	3.500	4.152
Digitale dienstverlening	-	10.000	-
Overige kosten	18.446	20.000	13.961
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal	73.748	134.000	54.379
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De overige lasten blijven 60k beneden begroting. Dit komt doordat de commissie in 2020 vrijwel geen advieskosten heeft gemaakt (- 29k), de kosten voor uitbesteding (- 18k) lager zijn dan begroot en er geen kosten voor digitale dienstverlening zijn gemaakt (- 10k).

In 2020 hoefde de commissie geen juridisch advies in te winnen, waarvoor 20k is begroot onder advieskosten. Kosten voor juridisch advies zien vooral op juridisch advies ter zake van nieuwe of aangepaste wet- en regelgeving, beleidsvoornemens of besluiten van de commissie. De verantwoordde advieskosten (1k) zien op de kosten van voorbereiding van de (toezicht)strategie van CEA, die door corona moest worden uitgesteld.

De kosten voor uitbesteding blijven beneden de begroting doordat het themaonderzoek naar IT in de RA-opleidingen, dat door een externe visitatiecommissie wordt uitgevoerd, pas eind 2020 gestart kon worden. Wel heeft de commissie uitbestede werkzaamheden die voor 2021 gepland waren, naar voren gehaald. Dit betreft de kosten voor het maken van een onderzoeksplan voor de evaluatie van de eindtermen.

De implementatie van de wet digitale overheid (gepland voor 2021) is uitgesteld tot 2022. Daardoor zijn hiervoor in 2020 geen kosten gemaakt. Het is overigens nog onduidelijk of de commissie hiervoor volgend jaar investeringen in haar digitale dienstverlening moet doorvoeren. De commissie heeft ervoor gekozen om op een pragmatische wijze, vooral via e-mail, te communiceren met de accountantsopleidingen.

De vergoeding voor subcommissies ligt 3k hoger dan begroot doordat de redactieraad in 2020, op verzoek van CEA, één keer meer heeft vergaderd dan begroot.

De overige lasten liggen bijna 20k hoger dan 2019, met name doordat de commissie in 2020 meer activiteiten heeft uitbesteed dan in 2019. 2019 was het eerste jaar waarin de commissie beschikte over een post voor uitbesteding van werkzaamheden, die budgetneutraal tot stand is gekomen door een inkrimping van de formatie van het secretariaat van CEA van 4,3 fte naar 3,7 fte.

WNT-verantwoording 2020 Commissie Eindtermen Accountantsopleiding

Voor de WNT-verantwoording van de commissieleden en secretaris van CEA wordt verwezen naar de WNT-verantwoording 2020 van het ministerie van Financiën in de Rijksverantwoording 2020.

OVERIGE GEGEVENS

Bezoek en postadres:
Westeinde 26a
2272 AE Voorburg
www.shareimpactaccountants.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Commissie eindtermen Accountantsopleiding, te Amsterdam

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het jaar geëindigd op 31 december 2020 van Commissie Eindtermen Accountantsopleiding te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Commissie Eindtermen Accountantsopleiding per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven".

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de winst- en verliesrekening over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Commissie Eindtermen Accountantsopleiding zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Op alle opdrachten verricht door Share Impact Accountants zijn algemene voorwaarden van toepassing welke bij de Kamer van Koophandel zijn gedeponeerd. Share Impact Accountants is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Den Haag onder nummer 66398932. Gevestigd: Wolga 5, 2491 BK Den Haag.

Lid van SRA

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Verantwoording;
- Verslag van werkzaamheden;
- Vooruitblik en begroting 2021;
- Bijlage 1 Overzicht (nevenfuncties) CEA per 31 december 2020;
- Bijlage 2 Samenstelling subcommissie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De Commissie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van werkzaamheden en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 "Organisatie zonder winststreven".

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de Commissie voor de jaarrekening

De Commissie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de Commissie afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de Commissie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de Commissie het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De Commissie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Commissie is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Commissie;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Commissie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de Commissie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Commissie onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 15 februari 2021

Share Impact Accountants B.V

was getekend: H. Hollander RA

Bijlagen

Bijlage 1

Overzicht (neven)functies leden CEA per 31 december 2020

drs. H.W. te Beest, voorzitter

- lid Raad van Toezicht en voorzitter Audit Commissie Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek NWO
- lid Comité van Aanbeveling Stichting Present
- lid Raad van Advies LUGUS
- lid van de Board of Observers van In Ovo B.V.
- lid en inkomend voorzitter van de Stichting Vrienden van Ipse de Bruggen

Mevrouw drs. E. van Caspel RA, lid en plaatsvervangend voorzitter

- SNV - Head of Finance

M. van Giessen AA, lid

- IJburg Accountants & Adviseurs B.V., Accountant/Directeur-grotaandeelhouder (d.m.v. persoonlijke holding, te weten Toncob Holding B.V.)
- Stichting Audit Only, Externe accountant/plaatsvervangend Compliance Officer/plaatsvervangend kwaliteitsbepaler/Lid Dagelijks Bestuur
- Voorzitter Raad van Toezicht Basisschool De Werf te Zaandijk
- Lid Examencommissie Audit & Assurance HBO
- Hogeschool Markus Verbeek Praehep, docent en examiner

H.D. Rijkse AA, lid

- Partner maatschap "Rijkse accountants & adviseurs" (middels BV)
- Directeur Automatiserings Bureau Middelburg BV (onbezoldigd)
- Directeur AROZA BV en dochter ondernemingen (middels BV) (onbezoldigd)
- Directeur Tax Pax Beheer BV (personal Holding)
- Bestuurslid/penningmeester Roosevelt Foundation (Middelburg)
- Bestuurslid stichting NOVAK
- Bestuurslid afdeling Zuid NBA
- Bestuurslid Maatschappij voor Nijverheid en Handel, departement Zeeland
- Lid Raad van Advies HZ University of applied sciences, sector Economie
- Voorzitter Stichting Hendrick Avercamp te Middelburg

prof. dr. E.H.J. Vaassen RA, lid

- Hoogleraar Accountancy Tilburg University
- Hoogleraar ICAIS Erasmus Universiteit Rotterdam
- Wetenschappelijk adviseur BDO
- Lid editorial Board Journal of Information Systems
- Lid editorial Board Global Perspectives on Accounting Education
- Lid editorial Board Journal of Emerging Technologies in Accounting
- Lid editorial Board International Journal of Accounting and Information Management
- Lid editorial Board International Journal of Digital Accounting Research

Mevrouw E.M. van der Velden AA, lid

- Adviseur / trainer bij Kriton
- Lid Accountantskamer

prof. dr. R.G.A. Vergoossen RA, lid

- Hoogleraar International Financial Accounting Universiteit Maastricht
- Hoogleraar Externe Verslaggeving Nyenrode Business Universiteit, directeur Center for Corporate Reporting, Finance & Tax
- Lid kernredactie Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie

Bijlage 2 Samenstelling subcommissies

Redactieraad

Naam	Functie/achtergrond
prof. dr. P.W.A. Eimers RA (voorzitter)	Partner EY en hoogleraar Audit & Assurance bij de VU
prof. dr. M.N. Hoogendoorn RA	Hoogleraar Financial Accounting bij de EUR
dr. R.M.M. Bertrand RA RC RO CFE CIA CPC	Universitair hoofddocent bij de Nederlandse Militaire Academie en docent ICAIS bij MU
drs. R.A.A.M. Cobussen RA	Vennoot Konings & Meeuwissen Accountants, docent Audit & Assurance MVP en hbo A&A en actief als externe beoordelaar en examiner van de praktijkopleiding
mevrouw mr. I. Takke-Horn	Docent fiscaliteit HAN en eigenaar fiscaal adviesbureau
mevrouw drs. M.L. Kloppenburg	Zelfstandig gevestigd als adviseur/spreker/schrijver, docent Professional Skills en Ethiek bij de HU en lid adviesgroep Cultuur, Ethiek & Gedrag van de NBA
B.J.C.G de Kock AA	Consultant Full•Finance en examiner praktijkopleiding AA
mevrouw drs. P.M.G. Tijmstra RA	Senior manager PWC, hoofd stagebureau PWC, actief met projecten op het gebied van gedrag en cultuur
mr. drs. S.A.A. Herrijgers RA	Werkzaam bij de Belastingdienst (Grote Ondernemingen), lid NBA-commissie Young Profs, PhD-kandidaat Nyenrode, docent TiU